

Hírlevél

BEVEZETŐ

Kedves Olvasó!

Idei második hírlevelünkben a nyári vakációt megelőző mozgalmas időszak szakmai eredményeiről számolunk be. A felsegítő írásban munkatársunk a júniusban lezajlott előrehozott brit parlamenti választások várható hatását elemzi, tudósítunk a Regionális Kutatások Intézete által megrendezett VIII. Falukonferenciáról, kutatási beszámolóink a gépi tanulás módszerének az oktatáskutatásban való alkalmazásáról szól, kutatócsoportjaink közül most a Makrogazdaságtan és növekedés csoport mutatkozik be. Hírt adunk arról, hogy új Lendület kutatócsoporttal bővül a kutatóközpont, valamint a megszokott módon olvashatnak újonnan megjelent könyveinkről, friss publikációinkról, a közeljövő eseményeiről.

A hírlevél zárásaként a nyári szünidőre való tekintettel megosztjuk olvasóinkkal kedvenc olvasmányainkat. Kellemes olvasást kívánunk!

2017. III. évfolyam 2. szám

A tartalomról

Fókuszban	
Brexit kilátások az előrehozott választások tükrében	1
KRTK konferencia	
VIII. Falukonferencia	3
Bemutakozik a makrogazdaságtan és növekedés kutatócsoport	6
Kutatási beszámoló	
Gépi tanulás használata az oktatáskutatásban	6
Hírek, kitüntetések	8
Könyvismertetés	9
Eseménynapló	
április-július	10
Válogatás friss publikációinkból	11
Programajánló	12

FÓKUSZBAN

Egyesült Királyság: brexit-kilátások az előrehozott választások tükrében

Somai Miklós írása

2017. június 8-án előrehozott parlamenti választásokat tartottak az Egyesült Királyságban. Bár Theresa May miniszterelnök korábban többször is elutasította az előhozott választások gondolatát, a lépésre végül azért szánta rá magát, mert egyrészt az előrejelzések pártja elsöprő győzelmét jelezték, másrészt a 2015-ös választások után kialakult mindössze 12 (a gyakorlatban 17) fős parlamenti többség, a kormányzó párton belüli „bizonytalankodók” aránya, és az ellenzék konstruktívnak éppen

nem nevezhető hozzáállása nem jelzett nyugodt törvényhozási munkát a brexit-tárgyalások idejére.

Ráadásul ez utóbbiak lezárása időben túl közel került volna a 2020-ban esedékes parlamenti választásokhoz, ami további bizonytalanságot vitt volna a gazdasági/politikai életbe. Márpedig az üzleti életben nincs rosszabb a bizonytalanságnál.

A bizonytalanság (és a gyenge font) időszaka a brexitről szóló népszavazással kezdődött, mivel nem volt kész forgatókönyv az EU-ból való kilépés végigtárgyalására, és a politika nem tudott választ adni például arra a kérdésre, hogy a brexitet követően miként változik az európai piacra jutás lehetősége a brit gazdaság szereplői számára, vagy lesz-e átmeneti időszak a változás zökkenőmentes átvészelésére. Egyes iparágak, tevékenységek — például autóipar, pénzügyi szolgáltatások — nemzetközi beágyazottsága olyan magas fokot ért el, hogy a néhány évre történő előrelátás hiánya már önmagában is óriási bizonytalanságot jelent, ami az üzleti stratégia akár relokalizációt is magában foglaló újragondolására kényszerítheti az iparági szereplőket.

Pedig a kormány nem tétlenkedett. A 2016. júniusi brexit-referendumot követően a brit tárgyalási pozíció kidolgozására új minisztériumokat – külkereskedelmi és brexit – hoztak létre, ahová a közszolgálatból és a magánszférából is tömegével toboroztak szakembereket. A parlament két házában pedig szakbizottsági meghallgatások kezdődtek, amelyek során az üzleti szféra képviselői tájékoztatták a törvényhozást a rendelkezésre álló mozgásterről, és a kívánatos irányokról.

2017 elejére elkészült a brit tárgyalási stratégia, amelynek alapelveiről a miniszterelnök januári Lancaster House-i beszédéből, részleteiről pedig a kormány által februárban kiadott fehér könyvből értesülhetett a közvélemény (Brexit White Paper, 2017). Világossá vált, hogy az Egyesült Királyság sem az egységes piacnak, sem a vámunióknak nem maradhat részese, ugyanakkor személyre szabott és a lehető legkevesebb korlátozást tartalmazó kereskedelmi egyezményre törekszik az EU-val. Hiába azonban a kidolgozott tárgyalási stratégia, hiába az európai nagy országok között kiemelkedő (egyedül a németekéhez mérhető) gazdasági növekedés (lásd az ábrát), a kordában tartott közpénzügyek és infláció, a kielégítő foglalkoztatás, továbbá hiába a vártnál jóval nagyobb fogyasztói bizalom (2016. III. negyedéve óta nem győzik felfelé korrigálni a rövid távú növekedési prognózisokat), ha a brexit-tárgyalásokkal kapcsolatban folyamatosan hiányzott a parlamenti pártok politikai támogatása.

A miniszterelnök szavaival szólva: a Munkáspárt azzal fenyegetőzött, hogy nem szavazza meg az EU-val kötendő megállapodást, a liberális demokraták a kormány munkájának folyamatos lassítását ígérték, a Skót Nemzeti Párt a brexitről (az ország EU-ból való formális kilépéséről) szóló törvény ellen akart szavazni, a Lordok Házának alanyi jogon (tehát nem választás útján) bekerülő képviselői pedig a kormány minden lépésének hátráltatására tettek fogadalmat. A lényeg, hogy a Westminster folyamatai nem voltak összhangban a társadalom és az üzleti szféra értékelésével és elvárásaival.

Az előrehozott választások végül nem váltották be a közvélemény-kutatások jóslatait és a konzervatívok reményeit. A miniszterelnök pártja elveszítette abszolút többségét, és kénytelen volt együttműködési (a fontosabb kérdésekben egyúttiszavazási) megállapodást kötni egy radikális kispárttal – Észak-Írország legnagyobb pártjával, a szociális kérdésekben rendkívül konzervatív (abortusz- és melegházasság-ellenes) Demokratikus Unionista Párttal (DUP), amelynek 10 képviselőjével együtt így 4 fős többséget tudhat a magáénak az Alsóházban.

A választás – bár inkább hozzátett a problémákhoz, ahelyett hogy bármit is megoldott volna –nem jelenti automatikusan a brexit-forgatókönyv újraindítását, vagy a brexit megkérdőjelezését. A brit közvélemény 70 százaléka úgy gondolja, hogy a brexitet most már végig kell csinálni, s ezzel a parlamenti pártok is tisztában vannak. Kérdés, milyen feltételekkel?

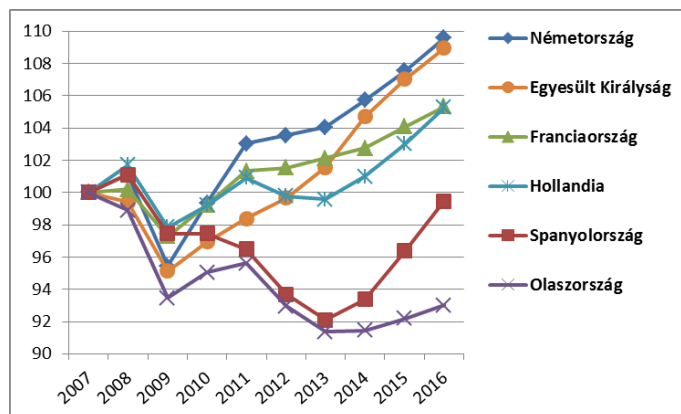
Ha a politika abból indulna ki – amiből elvileg kellene –, hogy az általa képviselt embereknek mi lenne az optimális megoldás, akkor akár a szűk két év is elég lehet a brexit tető alá hozására. Ez a megoldás nyilvánvalóan nem épülhet már meglévő – például norvég vagy svájci – mintákra, mert egyrészt a britek nem hajlandók a személyek (munkavállalók) szabad áramlásának biztosítására, másrészt a brit–EU viszony nem hasonlítható az unió és az említett kisebb országok kapcsolatára.

A brit gazdaság több szempontból is igen fontos az EU egésze, illetve az egyes tagországok számára. Mindesetre sokkal fontosabb annál, semmint hogy bizonyos elvekre hivatkozva következmények nélkül el lehetne vágni a megszokott kötelekeket.

Hogy csak néhány területet említsünk. A közös költségvetés nettó újraosztható forrásainak körülbelül ötöde (évi mintegy 10 milliárd euró) származik az Egyesült Királyságból. Ezt egyelőre sem a többi nettó befizető nem kívánja kipótolni, sem a nettó kedvezményezettek nem szívesen hagynák veszni. A halászat terén az unió tagállamainak flottái értékben több mint négyszer, mennyiség tekintetében több mint hatszor annyi halat fognak ki brit vizeken, mint fordítva. Körülbelül háromszor annyi EU-állampolgár él az Egyesült Királyságban, mint amennyi brit állampolgár a többi tagországban. Az EU-n belüli áru- és szolgáltatás-kereskedelemben a német után a brit a második legnagyobb piac, és az EU27-tel szemben évi 60 milliárd fontnyi brit kereskedelmimérleg-hiány alakult ki 2013 óta. A pénzügyi-biztosítási szolgáltatások terén a Cityben elérhető szolgáltatások esetleges kiesése nemcsak az Egyesült Királyságban okozna problémát, de a szolgáltatásokat igénybe vevő európai cégek számára is versenyképességi hátrányt jelentene. És akkor még nem beszéltünk az Egyesült Királyság katonai, titkosszolgálati és egyéb területen meglévő képességeiről.

A fentiekre tekintettel egy, az Egyesült Királyságra szabott különleges egyezményrel mindkét fél és persze mindkét fél lakossága is nyerne. Kérdés, hogy a politika mögött álló gazdasági szereplők képesek lesznek-e meggyőzni a vezetőket, hogy a többség számára kedvező irányba lépjenek. Az előrehozott választások után brit oldalon erre mindenesetre megnőtt az esély.

Az EU legnagyobb gazdaságainak kumulált reál-GDP-növekedése a válság előtti utolsó év óta (2007 = 100)

Forrás: Eurostat (2017)

Hivatkozások

Brexit White Paper (2017): [The United Kingdom's exit from and new partnership with the European Union](#). Presented to Parliament by the Prime Minister by Command of Her Majesty, február 2.

Eurostat (2017): [Real GDP growth rate – volume](#)

KRTK KONFERENCIA

VIII. Falukonferencia — Végletek vidéken

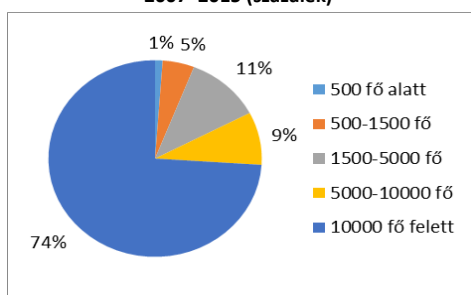
Pécs, 2017. május 18–19.

A Regionális Kutatások Intézet dunántúli tudományos osztálya 1991-ben szervezte az első falukonferenciát, amelynek sikere hagyományt is teremtett: 2007-ig hét, a vidékkel és a falvakkal foglalkozó tudományos konferenciát rendezett meg. E hagyomány felélesztésén túl a VIII. Falukonferencia célja az volt, hogy a vidékkel foglalkozó kutatók, elméleti és gyakorlati szakemberek számára teret adjon kutatási eredményeik ismertetésére, napi gyakorlati problémák megvitatására, sikeres projektek bemutatására. Az alábbi összefoglaló a KRTK munkatársainak előadásairól szól.

Vidékfejlesztés

Finta István Önkormányzati feladatok, funkciók és vidékfejlesztés összefüggései című plenáris előadásában azt a kérdést járta körül, hogy az elmúlt évek állami fejlesztéspolitikája milyen hatással volt a leszakadó vidéki területek felzárkóztatására. Magyarország településeinek egyharmadában a lakosok száma nem éri el az 500 főt, mindegyikük vidéki térségben helyezkedik el, és túlnyomó részük számára nagyon komoly problémát jelentenek a negatív demográfiai folyamatok (elváándorlás, halálozások magas száma, születések alacsony száma, idősök aránya stb.). Számukra különösen fontos a központi fejlesztéspolitika alakulása, ugyanis az állam a helyben megtermelt jövedelmek nagy részét elvonja, és az újraelosztás során központilag határozza meg a fejlesztési célokat. Az elmúlt évek fejlesztéseinek nagy része európai uniós forrásból valósult meg, így érdemes áttekinteni a közösségi szintű szabályokat is. Az Európai Unió működéséről szóló szerződésben általános elvként szerepel a területi kohézió erősítése, a leszakadó vagy kedvezőtlen adottságú területek, vidéki térségek felzárkóztatásának elősegítése.

1. ábra
Az Új Magyarország Fejlesztési és az Új Széchenyi Terv forrásainak települési népességszám szerinti megoszlása, 2007–2015 (százalék)

Forrás: Miniszterelnökségi adatbázis alapján Finta István számítása.

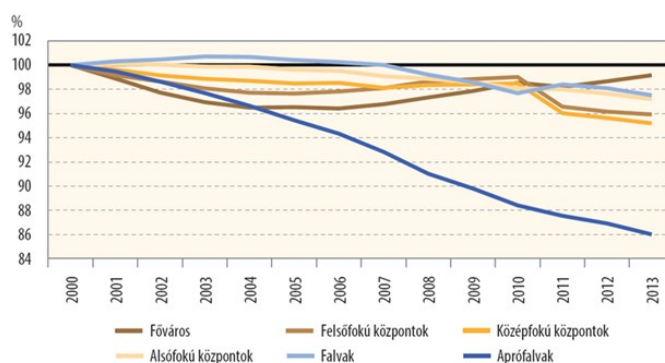
Magyarországon 2007 és 2015 között a központi beruházások fő kedvezményezettjei nem a kedvezőtlen helyzetű vidéki területek voltak. Az Új Magyarország Fejlesztési Terv majd az Új Széchenyi Terv több mint hétezermilliárd forintos forrásaiból az ötszáz fő alatti települések mindössze 1 százalékban részesülhettek. (1. ábra) Az egy főre vetített értékekkel való érvelés itt azért lenne félrevezető, mert csekély lakosságszám esetén hiába lehet akár átlagos az egy főre jutó támogatás, ha annak összegéből gyakorlatilag semmilyen érdemi fejlesztés nem valósítható meg. Ugyanígy a hátrányos helyzetű települések részesülése is meglehetősen csekély volt.

Forrás: itt

2. ábra

A népesség számának alakulása településtípusonként* (2000 = 100)

*A 2001–2010. évi adatok a 2001. február 1-jei, a 2011–2013. évi adatok a 2011. október 1-jei népszámlálásból továbbszámított népességszámok.

Forrás: Magyarország településhálózata 2. KSH, Budapest, 2015. 21. o.

Az időszak igazi nyertesei a tízezer fő feletti települések, vagyis a városok voltak. Demográfiai szempontból ez azt jelentheti, hogy – a 2000 és 2013 közötti folyamatokat alapul véve, a körülmények változatlanúsága esetén – az 500 fő alatti települések néhány évtized alatt teljesen kiürülhetnek. (2. ábra) Ez hozzávetőleg ezer magyar település részleges vagy teljes eltűnését jelenti.

A fejlesztéspolitikai szakemberek régóta állítják, hogy a források rendelkezésre állása és nagysága önmagában semmiféle sikert nem garantálnak. A felhasználás során alkalmazott módszer legalább olyan fontos, mint maga a forrás.

Nemes Gusztáv, aki vidékfejlesztéssel foglalkozik, és egy kétszáz fős Balaton-felvidéki község lakosa, a *Paradigmák ütközőpontján – a Nivegy ház projekt* című előadásában az egyik helyi műemlék-rekonstrukció beruházásról osztotta meg személyes tapasztalatait. A műemlékek védettsége a vidékfejlesztésben jelenthet erőforrást – turisztikai attrakcióként, illetve a helyi identitás erősítésében –, de sokszor akadályt is, mert minden felújítás, átalakítás sokkal drágább, és a szabályok miatt gyakran a használat, használhatóság is korlátozott. A hazai műemlékvédelemben a „konzervációs paradigma” uralkodik, vagyis a központi cél az épületek művészettörténeti értékeinek megőrzése. Miközben sokszor nem fordítanak elegendő figyelmet a felújított épületek használhatóságára, fenntarthatóságára, megfelelő funkciókkal való ellátására. Így gyakran az épület nem válik a helyi társadalomgazdasági rendszer szerves részévé, nem lesz valódi funkciója, használati értéke, állaga gyorsan romlik, és sérül az eredeti cél is: a műemléki érték megőrzése.

A Nivegy-völgyi plébánia épületének (Nivegyház) felújítása kísérleti projekt keretében zajlott 2014–2016 között. A fő cél a kulturális örökség védelmét és kezelését a közösségi alapú örökséggazdálkodásra és a helyi kapacitások kihasználására alapozó új örökségvédelmi modell kialakítása volt. A projekt az Európai Gazdasági Térség Norvég Finanszírozási Mechanizmus támogatásával, a Forster Gyula Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ vezetésével, hazai és norvég állami intézmények, valamint kistelepülési civil és egyházi szereplők részvételével valósult meg. Az inter-, illetve transzdiszciplináris megközelítésnek megfelelően az örökségvédelmi szakértő mellett szociológus-akciókutató, környezetpszichológus, esélyegyenlőségi és kommunikációs szakember, illetve helyi közösségi képviselői is részt vettek a projektben. Az eredményeket tudományos publikációk mellett filmekben, módszertani anyagokon és a közösségi média csatornáin keresztül is bemutatták.

A Nivegyház projekt a Forster Központban belül a régi „műemlékvédelem-központú” és az új „műemlékmenedzsment” szemléletű megközelítés ütközőpontjává vált, ami jelentős nehézségeket okozott az épület közösségi tervezésében, a fenntarthatósághoz szükséges új funkciók kialakításában. Az intézményi háttér átszervezéséből adódó bizonytalanságok, a strukturált pályázati követelményrendszerrel és a helyi amorf valóság összeillesztésével kapcsolatos nehézségek miatt a projekt csak részben valósult meg. Elmaradt a beruházás jelentős része, és sérült a helyi társadalmi innovációs, tanulási és közösségfejlesztési folyamat, így az innovatív üzleti modell kidolgozása is. Ugyanakkor a beruházás végeztével a központi kontroll feloldásával a projekt a saját lábára állt, a kísérlet tehát új alapokon tovább folytatódik. A helyi szereplők a legkülönbözőbb erőforrások kihasználásával, az eredeti szándéknak megfelelően, immár organikusan, alulról építkezve közösségi, üzleti, turisztikai központként üzemeltetik a Nivegyházat.

Vidéki életminőség – ingázás, klímaadaptáció

Koós Bálint Foglalkoztatási lehetőségek/lehetetlenségek a rurális terekben című előadásában azokat tényezőket mutatta be, amelyek közép- és hosszú távon befolyásolják a vidéki foglalkoztatási helyzetet. Világszerte tapasztalható folyamat, hogy a népesség és a munkahelyek mind nagyobb része városias, nagy népsűrűségű területi egységekben koncentrálódik. Ez várhatóan az EU-ban is markánsan meghatározza a középtávú folyamatokat. A munkahelyek városias térségekben, metropoliszokban való koncentrálódása lakóhely-változtatással is együtt jár, de főképpen az ingázás fokozódik. Magyarországon is emelkedik az ingázók aránya, de még mindig jóval elmarad a német, osztrák szinttől, ami előrevetíti a hazai ingázási ráta további emelkedését. A vidéki foglalkoztatási lehetőségeket ezen túlmenően még négy

tényezőcsoport alakulása befolyásolja majd: a technológiai fejlődés, a klímaváltozás, a munkaszervezés, illetve a széles értelemben vett társadalmi értékválasztás. Egyelőre nem jelezhető előre az, hogy ezek milyen mértékben, milyen irányban változtatják a vidéki munkahelyek számát, jellegét, az igényelt képességeket, készségeket.

Baranyai Nóra Klímaadaptáció – város–vidék ellentét? című előadásában a társadalom klímaérzékenységét, a különböző társadalmi csoportok klímaváltozáshoz való alkalmazkodási lehetőségeit vizsgálta. A 2015-ben készített lakossági adatfelvétel eredményei azt mutatták, hogy a klímaváltozás érzékelésében, illetve a hatások elleni védekezési lehetőségekben rejülő különbségek nem egyszerűsíthetők le város–vidék ellentétre. Jóllehet az időjárás változását a kistelepüléseken élők jóval erőteljesebben érzékelik, mint a városiak, s szintén ők azok, akik szűkebb forrásokat tudnak a kedvezőtlen hatások kivédésére, enyhítésére fordítani, a társadalmi státus hatása sem hagyható figyelmen kívül. A státuscsoportok (iskolai végzettség, jövedelem, munkaerőpiaci helyzet és/vagy munkahelyi beosztás szerint kialakított csoportok) közötti érzékenységi és adaptációs különbség rámutat a magas státusúak kedvezőbb helyzetére, klímaérzékenységük alacsonyabb szintjére, ezzel összefüggésben a hatások elleni védekezés szélesebb körű és nagyobb ráfordítást igénylő szempontjaira is.

Az adaptív kapacitás és a társadalmi státus területi mintázata nem mutat jelentős eltéréseket, azaz az egyes státuscsoportok adaptációs lehetőségei hasonlóak a különböző településkategóriákban. A klímaadaptáció területi különbségeit tehát nagyban magyarázza az adott település, térség társadalmi státuscsoportok szerinti összetétele. A községekben a legszélesebb az alacsony státusú (26,8 százalék), a legszűkebb a magas státusú (13,2 százalék) réteg, míg a településhierarchián felfelé haladva ez kiegyenlítődik, majd megfordul (Budapesten rendre 11,7 százalék, illetve 32,1 százalék). Megyei szinten három csoport különíthető el, a „kedvező társadalmi összetételű” Fejér, Győr-Moson-Sopron, Pest, Vas megye és Budapest, a „kedvezőtlen társadalmi összetételű” Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Tolna megye, illetve a többi megyét magában foglaló középértékkel rendelkező harmadik csoport.

Tekintettel arra, hogy a klímaváltozásnak inkább kitett településeken és térségekben, ahol a társadalom is jobban érzékeli a mindennapok során a következményeket, s az adaptív kapacitás kisebb, a védekezésre, enyhítésre fordítható források szűkebbek, a klímaváltozás hatására a meglévő területi egyenlőtlenségek növekedése, az életminőségbeli különbségek mélyülése vetíthető előre.

Mezőgazdaság, környezet- és tájvédelem

Fertő Imre *Élhetünk-e mezőgazdaság nélkül Kelet-Közép-Európában?* című kutatása tíz kelet-közép-európai ország mezőgazdaságának strukturális átalakulását vizsgálta 1990 és 2010 között. Az országok közötti jelentős különbségek – a farmszerkezet diverzitása, az agrárpolitikai és gazdaságpolitikai reformok eltérő mélysége és sebessége – ellenére ezek az országok a Lewis által leírt utat követték. Mindegyik országban jelentősen csökkent a mezőgazdaság súlya a GDP-ben és a foglalkoztatottságban. Ebben a makroökonómiai tényezők – gazdasági fejlettség, város és vidék közötti jövedelmkülönbség, a globalizáció mélysége, agrárpolitikai támogatások – mellett olyan a mikroszintű tényezők is jelentős szerepet játszottak, mint a farmgazdaság mérete, a mezőgazdaságon kívüli jövedelem vagy családi gazdaságok aránya.

Hoyk Edit a *multifunkciós mezőgazdaság modellről és alkalmazásának a hazai vidéki térségek környezeti állapotára gyakorolt hatásáról* beszélt. A multifunkcionális mezőgazdasági modell 1992-ig vezethető vissza. Lényege, hogy a mezőgazdaság az áruk termelése mellett nem áru jellegű közszolgáltatásokat is nyújtson. A mezőgazdaság hagyományos megközelítéséhez képest szélesebb és mélyebb szemléletet jelent, hozzátartozik az ökoszisztéma szolgáltatásokkal való kapcsolat, valamint az agrár-környezetgazdálkodásra való áttérés is.

Ebben a szemléletben fontos a táj és az élőhelyek megőrzése, a környezetbarát gazdálkodás elterjesztésére, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a rekreációs, turisztikai szempont is.

Az elmúlt évtizedek műtrágya- és növényvédőszer-felhasználási adatai vagy az organikus gazdálkodás részaránya tekintetében Magyarország jelentős lemaradást mutat a többi EU-tagállamtól.

Az organikus gazdálkodásra átváltott földterület nagysága Magyarországon 2010-ről 2015-re csupán 1,7 százalékkal emelkedett – és a terület abszolút nagysága sem jelentős –, míg európai átlagban ez a mutató 21 százalék. Az agrár-környezetgazdálkodás és a többi környezetkímélő termelési forma elterjedése a támogatások ellenére is elmarad a várttól és az európai trendektől.

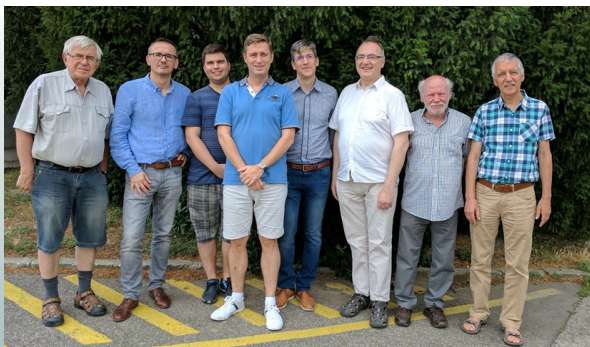
Mindezen túl 1962 és 2014 között mind a szántóterületek, mind a rét- és legelőterületek aránya jelentősen csökkent, ezzel párhuzamosan a művelés alól kivont területek, valamint a telepítési programoknak köszönhetően az erdőterületek növekedtek. A változások a környezeti szempontból legérzékenyebb térségekben (Duna-Tisza közti homokhátság, Nyírség) a legnagyobbak. A földhasználati változások gyakran ellentmondanak a környezeti, gazdasági és társadalmi folyamatoknak, a pillanatnyi piaci viszonyok felülírják az agrár-környezetgazdálkodás céljait.

Tímár Judit *A magyarországi vidéki marginalizáció láthatatlansága a nemzetközi kutatásokban* című előadásában az RKK egykori munkatársára, G. Fekete Évára emlékezett, akinek munkásságában az alap- és alkalmazott kutatás oly sikeresen kapcsolódott össze, és akit az önzetlenül, hittel küzdő kutatói hozzáállás példájaként állított. Felhívta a figyelmet arra, hogy jellemzően mind empirikus, mind elméleti vizsgálataink eredményei láthatatlanok maradnak a nemzetközi kutatásokban. A társadalmi-térbeli marginalizáció alapvetően urbánus téma marad a nyugati kutatásokban; a gettósodó falusi terek kelet-közép-európai, így magyarországi „kuriózumként” s nem az európai, illetve globális léptékű egyenlőtlen térbeli fejlődés következményeként tűnnek fel a szakirodalmakban. Az előadó két példán – a jogunk van a várohoz (the right to the city) és a globális urbanizáció (the planetary urbanization) mozgalmain keresztül – mutatta be, hogy a nyugati tapasztalatokra épülő, így mind a (többek között magyarországi) elméleti tudást, mind az empirikus tényeket figyelmen kívül hagyó megközelítések milyen vitatható és a hazai vidékkutatók által vitatandó kérdéseket vetnek fel. (A témában lásd még).

BEMUTATKOZIK A

Makrogazdaságtan és növekedés kutatócsoport

A Makrogazdaság és növekedés kutatócsoport (balról jobbra): Soós Károly Attila, Valentinyi Ákos, Baksa Dániel, Kónya István (csoportvezető), Koren Miklós, Kőrösi Gábor, Oblath Gábor, Halpern László.

A Közgazdaság-tudományi Intézet egyik legnagyobb kutatócsoportja a hazai és nemzetközi makrogazdasági összefüggéseket vizsgálja szerteágazó módszertannal. A csoport tagjainak nagyobb része a klasszikus makroökonómiai eszköztár segítségével igyekszik feltárni és aggregált modellekkel megmagyarázni a makroökonómiai idősorok viselkedését. A csoport egy kisebb része viszont elsősorban vállalati adatok alapján a mikroökonómiai folyamatokat igyekszik megragadni, majd ezek összegzésével próbálja megmagyarázni az aggregált viselkedést. Míg az első típusú megközelítésben főként a gazdasági növekedés, fizetési mérleg, strukturális átalakulás kérdései a jellemzők, addig a második megközelítésnél a nemzetközi kereskedelem, a vállalati termelékenység és a külföldi tőkebefektetés a kutatások fő témái. Érdeemes megemlíteni a pénzügyi közvetítő rendszer és a monetáris politika vizsgálatát is – mind banki hitelezési adatok használatával, mind pedig a nemzeti számlák részletes elemzésével.

A csoport sokszínűsége tükröződik a projektek sokféleségében és a decentralizált működésben. Jellemzően két-három fős kutatások zajlanak, a kutatók több folyó és a közelmúltban lezárt OTKA-

projektet is indítottak. Ezek közül érdemes megemlíteni a Magyarország és a kelet-közép-európai régió növekedésével foglalkozó kutatást, illetve a régió konvergenciájának vizsgálatát különböző szempontokból.

Egy másik kutatási projekt elméleti feltevéseinek igazolásához szintén modellszimulációkat alkalmaz, de az aggregált modellezés egy másik változatát, az ágensalapú megközelítést használja, A hagyományos egyensúlyi modellekkel szemben az erősen heterogén, hüvelykujjszabályokat követő gazdasági szereplők interakciójából kialakuló szabályszerűségeket próbálja megtalálni.

A csoport tagjainak külső tudományos kötődései erősek. Többen oktatnak a Közép-európai Egyetemen, és vannak részben külföldön oktató és kutató kollégák is. A vállalati és banki adatokat felhasználó munkatársak szoros nemzetközi kapcsolatokat építettek ki. A csoport tagjainak többsége rendszeresen ad elő vezető nemzetközi konferenciákon, illetve publikál jelentős nemzetközi folyóiratokban.

A kutatási témákat a már említett heterogenitás mellett az útkeresés is jellemzi: a makroökonómia az átalakulás időszakát éli, ahol a hagyományos aggregált modellek mellett egyre inkább szerepet kapnak a heterogenitást is jobban figyelembe vevő megközelítések. Ezek közé tartoznak a már említett mikroadatokat használó projektek, az ágens alapú modellezés, de a heterogén szereplőket feltételező általános egyensúlyi, dinamikus modellek is. Egy most induló, érdekes kutatási terület a gazdaságok ágazati szerkezetére összpontosít, amely a strukturális átalakulás európai jellemzőit igyekszik feltárni és magyarázni, különösen a globális pénzügyi válság fényében.

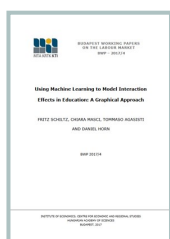
A csoport tagjai még:

KUTATÁSI BESZÁMOLÓ

Gépi tanulás használata az oktatáskutatásban

Schiltz, F.–Masci, C.–Agasisti, T.–Horn Dániel [2017]: *Using Machine Learning to Model Interaction Effects in Education: A Graphical Approach*. BWP, 2017/4.

Az Education Economics Network (EdEN) Horizon 2020 Twinning elnevezésű projekt keretében 2017 nyarára öt új műhely-tanulmány került a Budapesti Munkagazdasági Füzetek közé. Az EdEN projektben három nemzetközileg elismert egyetem – Leuveni Katolikus Egyetem, a Maastrichti Egyetem és a Milánói Műszaki Egyetem (*Politecnico di Milano*) – oktatás-gazdaságtani csoportjai és a KRTK

Közgazdaság-tudományi Intézetének oktatás és munkaerőpiaci csoportja dolgozik együtt különböző oktatással kapcsolatos úttörő kutatásokon (lásd www.edenproject.eu).

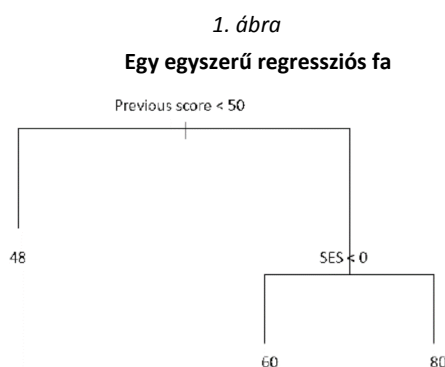
A társadalomtudományokban az egyik ilyen úttörőnek számítót kutatási módszer a gépi tanulás (*machine learning*) használata. A gépi tanulás különösen a *Big Data* korában válik kulcsfontosságú módszerré, amikor a rendelkezésre álló adatok mennyisége már olyan mértékű, hogy nemcsak lehetővé teszi, de igényli is hogy bizonyos előre meghatározott algoritmusok segítségével új mintázatokat fedezzünk fel az adatokban. Az empirikus, kvantitatív társadalomtudományokban inkább használt deduktív megközelítés helyett a gépi tanulás inkább az induktív

megközelítésre helyezi a hangsúlyt. Bár a rendelkezésre álló magyar oktatási adatok még nem tekinthetők a szó szoros értelmében *Big Datának*, az országos kompetenciamérés adatai már lehetőséget teremtenek arra, hogy a gépi tanulás egyes módszereit felhasználjuk.

Fritz Schiltz, Chiara Masci, Tommaso Agasisti és Horn Dániel tanulmánya éppen erre tesz kísérletet, a kompetenciamérés 2008-as 6. osztályos (12 évesek) és a 2010-es 8. osztályos (14 évesek) adatainak felhasználásával. Tanulmányukban az egyes iskolák hozzáadott értékét próbálják a legjobban megmagyarázni telephely-, iskola- és fenntartószintű adatokkal. Kutatásuk megközelítése induktív, így megpróbálnak minél kevesebb dolgot feltételezni az iskolák „termelési függvényéről”, vagyis arról, hogy milyen okok miatt lesz egy iskolának alacsonyabb vagy magasabb a hozzáadott értéke. Míg az iskolai hozzáadottérték-bebecslések tipikusan lineáris függvényeket használnak, a szerzők Data Envelopment Analysis (kb. adatkeretezés) segítségével döntenek el, hogy az iskola hozzáadott értéke alacsonyabb-e vagy magasabb. A második lépésben ezt a hozzáadottérték-bebecslést magyarázzák a különböző szintű (telephely, iskola, fenntartó) jellemzőkkel.

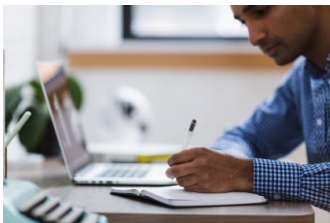
A gépi tanulás alap gondolata, hogy nem az adatstruktúráról tesz feltételezéseket, hanem az algoritmust határozza meg. A szerzők a regressziós fák módszerét (*Regression Trees*), illetve ennek kibővített változatait (*Random Forests és Boosting*) használják fel. Az eljárás alapötlete, hogy az eredményváltozóban (itt: a hozzáadott érték) minél homogénebb csoportokat keres az algoritmusba bevont függő változók alapján.

Egy, a cikkben is bemutatott példa alapján képzeljük el, hogy a diákok tesztpontszámát az előző tesztpontszámuk, a családi háttérük és a nemük segítségével próbáljuk megmagyarázni. Míg egy hagyományos regresszió felhasználásával megkapnánk, hogy e változók mindegyike milyen mértékben magyarázza a tesztpontszámot (vö. mennyivel növeli az egyes változók egységnyi növekedése a tesztpontszámot), addig a regressziós fa azt mondja meg, hogy a bevont három változó közül melyik az első, második stb. legfontosabb, illetve e változókon belül milyen törési pontok vannak.

Az 1. ábrán például az láthatjuk, hogy a diákok tesztpontszámát a leginkább az előző tesztpontszámuk határozza meg, és hogy a legfontosabb különbség (a leghomogénebb csoportok) az előző tesztpontszám 50 pont alatti és a feletti diákok között van. Az előző tesztet 50 pont alatt teljesítettek átlagosan 48 pontot érnek el az új teszten, és ezt a csoportot már nem lehet további, még homogénebb csoportokra bontani. Az 50 pont felett teljesítő diákokat tovább lehet bontani a bevont változók alapján. Az 50 pont felettiéknél a családi háttér is nagyon számít: az átlagos családi háttér alattiak átlagosan 60 pontot, míg az átlagos családi

háttér feletti várhatóan 80 pontot érnek el az új teszten, és ezen új csoportoknak kisebb a varianciája, mint az 50 pont feletti összevont csoportnak. Az adott példában a diák neme nem határozza meg a teljesítményét.

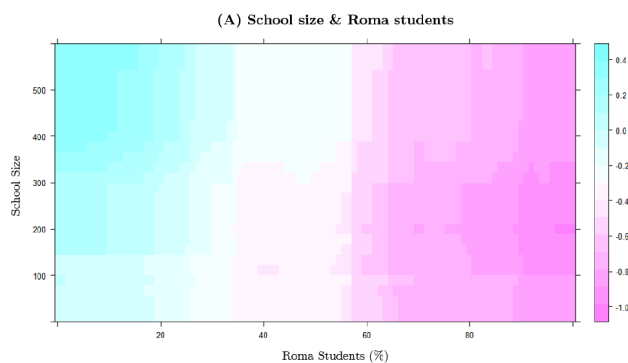
Bár a példa talán túl egyszerű – például lehetne, hogy az 50 pont alattiaknál egy újabb csoportot találunk ugyanezen előző tesztpontváltozó szerint, mondjuk, 38 pontnál – de jól szemlélteti a regressziós fa előnyét a lineáris regressziókkal szemben, hogy sokkal kevesebb feltevése támaszkodva mondanak valamit a rendelkezésre álló adatokról.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy az így kapott eredményeket a kutatónak/olvasónak kell értelmeznie. Bár a változókat előzetes feltevések alapján kell bevonni (például nem érdemes az iskola épület színét belevenni, de az iskola méretét igen), a felhasznált módszer előnye, hogy nem korlátozza a bevont magyarázó változók számát. A tanulmány szerzői például azt találták, hogy a roma tanulók telephelyi aránya a legfontosabb meghatározója az iskolák hozzáadott értékének, és hogy ez a hatás közelít a lineárishoz. Ez a megállapítás az erősen szegregált magyar oktatási rendszer ismerői számára nyilván nem jár meglepetéssel. (A megközelítés további előnye, hogy bár nem feltételez lineáris hatásokat, de identifikálni könnyedén tudja ezeket.)

Egy másik megfigyelésük, hogy az iskolaméret (a második legfontosabb változó) együttjárása a hozzáadott értékkel nem lineáris: a kis és közepes méretű iskolák között nagy a különbség, de a közepes és nagy iskolák között nincs jelentős eltérés. A tanulmány további újdonsága, hogy az eredményeket vizuálisan is megjeleníti (lásd például a 2. ábrát). Ilyen vizuális segítséggel lehet megfigyelni például, hogy a két változó együttmozgása nem folytonos: a romákat nagy arányban oktató iskolák közül a kicsi és a nagy méretű iskolák relatíve jobban teljesítenek, mint a közepesek, míg ahol a romák aránya nagyon kicsi, ott a kicsi iskolák a legkevésbé eredményesek, és a nagyok a legeredményesebbek.

2. ábra

Joint plots of selected variable combinations.

A tanulmány e megfigyeléseket inkább illusztrációnak szánja a módszer előnyeinek kiemelésére, és nem vállalkozik magyarázatukra. Sőt, inkább biztatja az érdeklődőket, hogy ilyen induktív elemzések nyomán készítsenek deduktív kutatásokat, azaz például vizsgálják meg, hogy az iskolaméret és a romák arányának interakciói szülhetnek-e értelmes közpolitikai javaslatokat, vagy csupán könnyen magyarázható empirikus megfigyelések, amelyek a romák eltérő lakóhelyi jellemzőiből fakadnak.

A beszámólót Horn Dániel készítette.

HÍREK, KITÜNTETÉSEK

Bolyai János Kutatói Ösztöndíj

Cseh Ágnes

A Bolyai János Kutatói Ösztöndíj Kuratóriumának döntése alapján **Cseh Ágnes**, az MTA KRTK KTI tudományos munkatársa támogatásban részesült. A kutatásának címe: Optimális párosítási algoritmusok vizsgálata. A PhD-fokozatot szerzett kutatók számára meghirdetett ösztöndíj segíti és ösztönzi a már jelentősebb eredményeket elért fiatalokat magyarországi kutatásaik folytatásában, valamint MTA-doktori értekezésük megírásában és a tudományos cím megszerzésében.

Új Lendület kutatócsoport

Lengyel Balázs

A Magyar Tudományos Akadémia 2009—ben hirdette meg a fiatal kutatók számára kiválósági programját, a Lendületet. Idén 22 új Lendület-kutatócsoportot alapít az MTA.

A Közgazdaság-tudományi Intézetben **Lengyel Balázs** vezetésével jön létre az **Agglomeráció és Társadalmi Kapcsolathálózatok Kutatócsoport**. Vizsgálódásuk fő kérdése, hogyan befolyásolják a városi előnyök kialakulását a kapcsolathálózatok szerkezeti jellemzői és a hálózatokkal megragadható interakciók. A kutatásban kommunikációs adatok segítségével tárják fel a városok iparágai közötti tanulás mintázatát, régiók gazdasági növekedését magyarázzák a munkatársi kapcsolathálózatok szerkezetével, illetve a technológiai fejlődés földrajzi koncentrálódását vizsgálják feltalálók hálózatainak elemzésével.

Bolyai—plakett kitüntetés

Lovász László, Békés Gábor

A Bolyai János Kutatói Ösztöndíj kuratóriuma a záró kutatási jelentésükre kiemelkedő minősítést kapó ösztöndíjasoknak emléklapot adományoz, közülük a legjobbakat pedig MTA Bolyai-plakett kitüntetésben is részesíti. **Békés Gábor**, az MTA KRTK KTI tudományos főmunkatársát az MTA Bolyai-plakett kitüntetésben részesítette.

Akadémiai díj

A Magyar Tudományos Akadémia 188. közgyűlésének ünnepi ülésén, 2017. május 8-án a regionális tudomány területén végzett iskolateremtő kutatói, oktatói és tudományos szervező munkásságáért **Rechnitzer Jánosnak**, az MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete tudományos tanácsadójának, a Széchenyi István Egyetem professzorának Akadémiai Díjat adományoztak. A kitüntetést Lovász László, az MTA elnöke adta át.

Rechnitzer János

KÖNYVISMERTETÉS

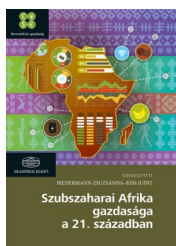
Autonómatörekvések Kelet-Közép-Európában

Baranyai Nóra: Autonómatörekvések Kelet-Közép-Európában Budapest: Publikon Kiadó, 2017. 184 p.

A nyugat-európai területi autonómiák kialakulásáról, fejlődéséről és működéséről számos elemzés készül, jóval szűkebb azonban a kelet-közép-európai térség törekvéseit vizsgáló munkák köre. Jelen kötet négy, a kárpátaljai ruszin, a morvaországi, a székelyföldi, valamint a sziléziai autonómiamozgalom elemzésén keresztül összegzi a kelet-közép-európai etnoregionalizmus jellemző vonásait és a területi autonómiák kialakítására irányuló elképzeléseket.

Szubszaharai Afrika gazdasága a XXI. században

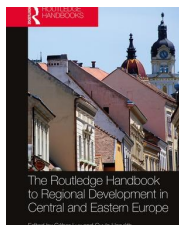
Biedermann Zsuzsanna — Kiss Judit: Szubszaharai Afrika gazdasága a XXI. Században Budapest: Akadémiai Kiadó, 2017. 396 p.

Afrika a gyarmati felszabadulás óta keresi az önálló politikai, gazdasági fejlődés útját. E törekvést részleges sikerek és látványos kudarcok kísérik, miközben az új államok a fejlődést gátló hagyományos tényezők mellett már a globalizáció új kihívásaival is szembesülnek. A kötetben kiváló afrikanisták esettanulmányai elemzik a szubszaharai térség gondjait, mint a demográfiai robbanás, az egyoldalú gyors urbanizáció, a súlyos szociális és egészségügyi problémák. Tárgyalják a fejlesztő állam dilemmáit, bemutatják a geopolitikai versengést a külföldi tőkeberuházásokért, valamint a magyar-afrikai kapcsolatok alakulását is. A kötethez a nemzetközi és fejlődéstanulmányok doyenje, Szentes Tamás írt magvas előszót.

Dr. Bayer József, a Magyar Tudományos Akadémia Afrika Albizottságának elnöke

The Routledge Handbook to Regional Development in Central and Eastern Europe

Horváth Gyula — Lux Gábor (eds.): The Routledge Handbook to Regional Development in Central and Eastern Europe. Oxford: Routledge, 2018. 324 p.

A Routledge könyvkiadó gondozásában megjelent a Routledge Handbook to Regional Development in Central and Eastern Europe c. tanulmánykötet. A Lux Gábor és Horváth Gyula társszerkesztésében megjelenő 324 oldalas munka az Új térformáló erők és fejlődési pályák Kelet-Európában a 21. század elején c. OTKA-kutatás záróköteté, amelyben az intézet 17 kutatója és négy külső szerző fogalmazza meg következtetéseit Közép- és Kelet-Európa regionális átalakulásáról és aktuális kihívásairól. A kötetben szereplő tanulmányok a rendszerváltást követő átmenet végén, egy új problémákkal és új lehetőségekkel fémjelzett periódus kezdetén ragadja meg a térség fejlődési folyamatait a gazdaság, a társadalom és a szélesen értelmezett fenntarthatóság szemszögéből. Különös figyelmet fordít a tanulmánykötet a Közép- és Kelet-Európában lezajló regionális átalakulási folyamatok következményeire, a növekvő területi különbségek kihívásaira és a poszt-szocialista növekedési modellek kifulladására utáni útkeresés kérdőjeleire.

Furcsa pár — Az állam szerepe a kockázati tőke-piacon Kelet-Európában

Karsai Judit: Furcsa pár — Az állam szerepe a kockázati tőke-piacon Kelet-Európában. Budapest: Közgazdasági Szemle Alapítvány 2017. 236. p.

A kelet-közép európai piacon az állami szerepvállalás erősítése főként az európai uniós gazdaságfejlesztési programok keretében nyújtott források felhasználásának volt köszönhető. A könyv által részletesen bemutatott állami kockázati tőke-konstrukciók egy speciális új vonása a kelet-közép-európai régió számára az állami és a nem állami piaci szereplők együttműködése, ami határozottan eltér a korábbi, kizárólag állami forrásokat állami alapkezelőkön keresztül befektető szervezetek kockázati tőke-piaci részvételétől. Az európai uniós programok kínálta, jelentős összegű tőkét csak az érintett állami intézmények szervezeti és szemléleti változásával, a jogszabályi környezet megújításával lehetett igénybe venni. A szerző széles nemzetközi kitekintéssel arra keresi a választ, hogy milyen sikerrel zajlott ez a folyamat.

ESEMÉNYNAPLÓ

2017. ÁPRILIS—2017. JÚLIUS

Szemináriumi előadások

Rendszeres budapesti programok
Economics with policy seminar series
KTI szemináriumsorozat
VGI Beszélgetések a világgazdaságról
VGI Vendégház

Rendszeres vidéki programok
DTO szemináriumok, Pécs
Smart City rendezvénysorozat, Győr

Világgazdasági Intézet, Budapest

Csütörtöki beszélgetések a világgazdaságról

Farkas Péter: A világgazdaság helyzete 2017 közepén

Weiner Csaba: Energiabiztonság Magyarországon

Szunomár Ágnes: Kínai vállalatok Magyarországon a gyakorlatban: menedzsment- és HRM-technikák másképp avagy ki tanul kitől?

Szigetvári Tamás: Törökország: Európai integráció vagy „Keleti nyitás”

Vendégház

Törzsök Erika – Majoros András (Civitas Europica Centralis Alapítvány): Európai területi társulások lehetőségei a magyar határtérségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatásában az elmúlt 10 évben

Xabier Arrizabalo Montoro (University of Complutense, Madrid): Economic, Social and Political Situation in Latin-America

Economics with policy, MTA KRTK

Corina Haita-Falah (University of Kassel - Department of Environmental and Behavioral Economics): Sunk Contributions in a Dynamic Threshold Public Good Game

Jordi Brandts (Instituto de Analisis Economico (CSIC) and Barcelona GSE): Market Interaction and Efficient Cooperation

Közgazdaság-tudományi Intézet, Budapest

KTI szemináriumok

Kőrösi Gábor: Válságban a hatékony piac

Dániel Horn: Human capital effects of kindergarten and school enrollment timing (Ágnes Szabó-Morvai, Dániel Horn, Anna Lovász, Kristof De Witte)

Reizer Balázs: Frontloading the Unemployment Benefit: An Empirical Assessment

Baksa Dániel: Kamatprémium és gazdasági növekedés: a Visegrád országok

Andrea Weber (Vienna University of Economics and Business, CEPR and IZA Bonn): The Effects of the Early Retirement Age on Retirement Decisions

Rendezvényeink

április 26. Győr, Dr. Pap Norbert: Szulejmán szultán sírjának felfedezése Szigetváron, Magyar Földrajzi Társaság Kisalföldi Osztálya és az RKI Nyugat-magyarországi Tudományos Osztálya ismeretterjesztő előadás sorozata

május 4. Győr, Magyar Urbanisztikai Társaság rendezvénye Győr barnamezős területeinek hasznosítási lehetőségeiről
Előadás: Aczél Gábor: *Az egykori iparterületek rehabilitációja városrendezői szemmel*

június 8–9. Budapest, 2nd “Networks, Complexity, and Economic Development” workshop MTA KRTK

június 16. Győr, Dr. Winkler Ágoston: Győr fenntartható közlekedése a következő 20 évben: ötletek és realitások, MTA KRTK RKI Nyugat-magyarországi Tudományos Osztályának programja

FRISS PUBLIKÁCIÓK

Válogatás

Könyvek

Baranyai Nóra: *Autonómiatörekvések Kelet-Közép-Európában*. Pécs–Székesfehérvár, IDRResearch Kft., Publikon, 2017. 184 p.

Deák András (szerk.): *A kéréstlen integráció. A putyini Oroszország világgazdasági beilleszkedése, 2000–2013*. Nemzetközi Gazdaságtan Szakkönyvtár, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2017. 320 p.

Hild Márta–*Madarász Aladár* (szerk.): *Az „ezüst pillanatok” nyomában*. Tanulmányok Bekker Zsuzsa emlékére. Pécs, Kronosz Kiadó, 2017. 300 p.

Katona Klára–*Kőrösi István* (szerk.): *A humán tőke szerepe a gazdaságban*. Heller Farkas könyvek, 3. Budapest, Pázmány Press, 2017. 151 p.

Könyvfejezetek

Artnér Annamária: *Indonesia and the Regional Integration in Southeast Asia*. In: Novák Tamás (szerk.): *Go Hungary – go Indonesia: understanding economic and business issues*. Budapest, Budapest Business School, 2017. p. 105–132.

Csató Katalin: *„Fanyar virágillatú olajbogyó” – a fogyasztói magatartás változásának hatása a konjunktúra jellegére*. In: Hild M.–Madarász A. (szerk.) p. 129–150.

Deák András: *A partnerségtől a szankciókig: az EU–oroszl kapcsolatok a külkereskedelemben*. In: Deák András (szerk.) p. 41–62.

Deák András: *Az olaj jegyében. Kényszerek és gazdaságpolitikai választások*. In: Deák András (szerk.) p. 259–278.

Deák András: *Gazdasági divergencia és inercia a posztsovjett térben*. In: Deák András (szerk.) p. 175–196.

Deák András: *Túl a külkereskedelmen: európai uniós közvetlen tőkeberuházások Oroszországban*. In: Deák András (szerk.) p. 63–84.

Gál Zoltán–Schmidt Andrea: *Geoconomics in Central and Eastern Europe: Implications of FDI*. In: Munoz, J. Mark (szerk.): *Advances in Geoconomics*. Europa Economic Perspectives, London–New York, Routledge Taylor & Francis Group, 2017. p. 76–93.

Havas Attila–Matthias Weber: *The role of foresight in shaping the next production revolution*. In: OECD : *The Next Production Revolution: Implications for Governments and Business*. Paris, OECD, 2017. p. 299–324.

Koren Miklós–Hornok Cecília: *Winners and losers of globalization: Sixteen challenges for measurement and theory*. In: Mátyás László [et al.] (eds.): *Economics without borders: Economic research for European policy challenges*. Cambridge, Cambridge University Press, 2017. p. 238–273.

Kőrösi István: *A humántőke-képzés és a kutatás-fejlesztés az Európai Unióban: ráfordítások és eredmények*. In: Katona K.–Kőrösi I. (szerk.) p. 11–35.

Madarász Aladár: *A világ tengelye, avagy a megvetett kő...: Schumpeter és a Harvard Center in Entrepreneurial Research*. In: Hild M.–Madarász A. (szerk.) p. 163–197.

Halpern László és szerzőtársai: *Developments in data for economic research*. In: Mátyás László [et al.] (eds): *Economics without borders: Economic research for European policy challenges*. Cambridge, Cambridge University Press, 2017. p. 568–611.

Simai Mihály: *Az Oroszl Föderáció a 21. század világában*. In: Deák András (szerk.) p. 15–37.

Szabó G. Gábor: *A marketingszövetkezetek*. In: Szakály Zoltán (szerk.): *Élelmiszermarketing*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2017. p. 402–414.

Szigetvári Tamás: *Külgazdasági kapcsolatok Oroszország és a Közel-Kelet országai között*. In: Deák András (szerk.) p. 144–172.

Szunomár Ágnes és szerzőtársai: *Economic relations between China and Central and Eastern Europe: trade and investment issues*. In: Weiqing Song (ed.): *China's relations with Central and Eastern Europe: from "old comrades" to new partners*. London, Routledge, 2017. p. 48–65.

Szunomár Ágnes: *Egy szép barátság kezdete? Orosz–kínai együttműködés a 21. században*. In: Deák András (szerk.) p. 119–143.

Weiner Csaba: *Oroszl közvetlen tőkeberuházások az Európai Unióban: változás és állandóság*. In: Deák András (szerk.) p. 85–116.

Weiner Csaba: *Függeni vagy diverzifikálni: verseny a gázforrásokért és -piacokért a posztsovjett térben*. In: Deák András (szerk.) p. 279–315.

Folyóiratcikkek

Balogh Péter: *CEU's fate a symbol of what went wrong*. *Baltic Worlds*, Vol. 10. No. 1–2. 2017. p. 31.

Baranyai Nóra–Varjú Viktor: *A klímaváltozással kapcsolatos attitűdök területi sajátosságai*. *Területi Statisztika*, Vol. 57. No. 2. 2017. p. 160–182.

Baksa Dániel–Kónya István: *Növekedés és pénzügyi környezet*. *Közgazdasági Szemle*, 64. évf. 4. sz. 2017. p. 349–376.

Bán Attila: *A telemedicina hatása az orvos-beteg kapcsolat átalakulására orvosok körében végzett interjúk eredményei alapján*. *Lege Artis Medicinae*, Vol. 27. No. 4–5. 2017. p. 186–192.

Csóka Péter: *Fair risk allocation in illiquid markets*. *Finance Research Letters*, Vol. 21. 2017. p. 228–234.

Farkas Péter: *Az állam szerepével kapcsolatos gazdaságelméletek módosulása a világgazdasági válságok nyomán, 1. rész*. *Köz-Gazdaság*, 12. évf. 2. sz. 2017. p. 41–64.

Fertő Imre–Major Anita–Podruzsik Szilárd–Fogarasi József: *Be- és kilépés egy érett iparágban: a magyar kisüzemi sörfőzdek este*. *Élelmiszer, Táplálkozás és Marketing*, 12. évf. 1. sz. 2016. p. 39–46.

Stefan Bojnec–Fertő Imre: *The duration of global agri-food export competitiveness*. *British Food Journal*, Vol. 119. No. 6. 2017. p. 1378–1393.

Faragó László–Scott, James: *Policy governance from an autopoietic perspective: revisiting Hungary's regionalization experience*. *European Planning Studies*, Vol. 25. No. 6. 2017. p. 1034–1052.

Fleischer Tamás: *A migráció és társadalmi-gazdasági összefüggései: az MTA KRTK vándorszemináriuma. Tér és Társadalom*, 31. évf. 1. sz. 2017. p. 147–157.

Holger Görg–Halpern László–Muraközy Balázs: *Why do within-firm-product export prices differ across markets? Evidence from Hungary*. *The World Economy*, Vol. 40. No. 6. 2017. p. 1233–1246.

Kőrösi István: *Bognár József akadémikus tudományos munkássága és szellemi öröksége*. *Közgazdasági Szemle*, 64. évf. 5. sz. 2017. p. 546–561.

Kovács András Donát–Hoyk Edit–Farkas Jenő Zolt: *Homokhátság - a special rural area affected by aridification in the Carpathian basin, Hungary*. *European Countryside*, Vol. 9. No. 1. 2017. p. 29–50.

Kóczy Á. László–Kiss Hubert János: *Hart és Holmström szerződéselméleti munkássága*. *Hitelintézetek Szemle*, 16. évf. 1. sz. 2017. p. 162–174.

Lengyel Imre–Vas Zsófia–Szakálné Kanó Izabella–Lengyel Balázs: *Spatial differences of reindustrialization in a post-socialist economy: manufacturing in the Hungarian counties*. *European Planning Studies*, Vol. 25. No. 8. 2017. p. 1416–1434.

Molnár György és szerzőtársai: *Creating (economic) space for social innovation*. *Journal of Human Development and Capabilities*, Vol. 18. No. 2. 2017. p. 293–298.

Ricz Judit: *A klasszikus fejlesztő állam megközelítés: egy letűnt világ nyomában*. *Köz-Gazdaság*, 12. évf. 2. sz. 2017. p. 65–91.

Simonovits András: *A nyugdíjtól függő halandóság és a nyugdíjkiadások hosszú távú előrebecslése*. *Statisztikai Szemle*, 95. évf. 4. sz. 2017. p. 423–431.

Simonovits András: *Az elfelejtett nyugdíjdegresszió*. *Közgazdasági Szemle*, 64. évf. 6. sz. 2017. p. 650–660.

Somai Miklós: *Állami befolyás a francia gazdaságban: válságtól válságig*. *Külgazdaság*, 61. évf. 3–4. sz. 2017. p. 51–73.

Szalavetz Andrea: *Intangible investments at multinational companies' manufacturing subsidiaries: do they promote innovation-based upgrading?* *Equilibrium*, Vol. 12. No. 1. 2017. p. 63–80.

Túry Gábor: *Technológiai és munkaszervezési újítások hatása az autóipar térbeli szerveződésére - iparági példa a Volkswagen mintáján*. *Tér és Társadalom* 31. évf. 2. sz. 2017. p. 44–67.

Varjú Viktor–Plaut, Shayna: *Media mirrors? Framing Hungarian Romani migration to Canada in Hungarian and Canadian press*. *Ethnic and Racial Studies*, Vol. 40. No. 7. 2017. p. 1096–1113.

Varjú Viktor és szerzőtársai: *Press discourses on Roma in the UK, Finland and Hungary*. *Ethnic and Racial Studies*, Vol. 40. No. 7. p. 1151–1169.

Keresztély Krisztina–Scott, James W.–Virág Tünde: *Roma communities, urban development and social bordering in the inner city of Budapest*. *Ethnic and Racial Studies* Vol. 40. No. 7. 2017. p. 1077–1095.

Zsibók Zsuzsanna–Sebestyén Tamás: *Regionális gazdasági előrejelző modell, a klímaváltozás figyelembevételével*. *Területi Statisztika*, Vol. 57. No. 2. 2017. p. 132–159.

PROGRAMAJÁNLÓ

2017. JÚLIUS—SZEPTEMBER

Előadások külföldön

Időpont	Helyszín	Konferencia	Előadó	Előadás címe
VII.24—27.	Krakkó, Lengyelország	27th European Society for Rural Sociology Congress	Nemes Gusztáv	1. Hand in hand - Social innovation and new technology supporting rural development 2. Alternative food-networks and their innovation capacity – a new framework for analysis
VII.26—28.	Cagliari, Olaszország	World Finance Conference	Kiss Károly Miklós, Lőrincz László	Productivity Spillovers through labor flows
VII.29—VIII.2.	Chicago, USA	AAEA Annual Meeting 2017	Bakucs L. Zoltán	Success or waste of taxpayer money? Impact Assessment of EU rural development programs in Hungary
VIII.21—25.	Lisszabon, Portugália	EEA-ESEM Congress	Csáfordi Zsolt	Productivity spillovers through labor flows: The effect of the productivity gap, foreign-owned firms, and skill-relatedness
			Hajdu Tamás	Smoking ban and health at birth
			Szabó-Morvai Ágnes	Childcare and Maternal Labor Supply – a Cross-Country Analysis of Quasi-Experimental Estimates from 7 Countries
VIII.29—IX.1.	Groningen, Hollandia	57th ERSA Congress: Social Progress for Resilient Regions	Csáfordi Zsolt	Industry space dynamics and firm strategy over financial crisis
IX.4.	Katowice, Lengyelország	New Sectors of Economy in a City's Development: Resilience and Hybridisation	Lux Gábor	Are medium-sized manufacturing firms an alternative to the FDI-based development model? Experiences from Hungarian city-regions
IX.4—6.	Krakkó, Lengyelország	UACES 47th Annual Conference	Weiner Csaba	Energy security, dependence and diversification: Changing prioritization of energy security dimensions in Hungary
IX.4—6.	Brüsszel, Belgium	6th EUGEO Congress	Dudás Gábor, T.előadók: Boros Lajos, Kovalcsik Tamás, Vida György, Kovalcsik Balázs	Analysing the spatiality of peer-to-peer accommodations using GIS-based raster representation
IX.10—13.	Kolozsvár, Románia	RSA Central & Eastern Europe Conference	Bodor Ákos	Spatial differences in the distribution of trust across Europe, between urban and rural areas
			Czifrusz Márton	Spatiality and the Central and Eastern European welfare state
			Egyed Ildikó	Marginalized elements and all-encompassing structures: theoretical contributions to the notions of lived space and the everyday life
			Fabók Márton	Materiality and Spatiality: Changing Spaces of Electricity Provision in Hungary
			Faragó László	The concept of autopoietic closed systems and the functioning of the spaces of the European Union
			Horeczki Réka	Social capital is the hidden reserve for small towns?
			Kovács Sándor Zsolt	Geographic characteristics of the Hungarian Cooperative Banking Sector - rural exclusion?
			Pálné Kovács Ilona	It was just a dream: Regionalized development policy in Hungary
			Pámer Zoltán	The role of middle-size and small towns in EU's cross-border cooperation instruments in Central Europe.
			Póla Péter	Towards strengthening small and medium-sized companies (adapting French practice in Hungary)
			Tagai Gergely	The evolution of absolute space: from the philosophical roots of the concept, to its current role in social sciences
			Timár Judit	Revisiting the theory on the 'production of space' in order to better understand and challenge socio-spatial inequalities in CEE
			Zsibók Zsuzsanna	Long-run regional economic forecasting: a review of the methodologies
IX.12—14.	Bécs, Ausztria	REAL CORP 2017 Conference	Jóna László	Alternate pedestrian routes in the cities
			Lados Mihály	Smart City attitudes of Hungarian cities
IX.21—23.	St. Gallen, Svájc	29th EALE Conference	Hajdu Tamás	Smoking ban and health at birth

Előadások itthon

Időpont	Helyszín	Rendezvény	Előadó	Előadás címe
IX.8.	Budapest	Regionális folyamatok a változó világban és Magyarországon, Enyedi György Emlékkonferencia	Lux Gábor	Enyhíthetik-e a hazai közép vállalatok a magyar feldolgozóipar külső tőkefüggőségét?
			Zsibók Zsuzsanna	Területi egyenlőtlenségek hosszú távon: a nemzeti szintű előrejelzések regionalizálása
IX. 8–9.	Budapest	Saját sorsunk, a jövő önmenedzselése, MTA és a Sasakawa Fiatal Vezetők Alapítvány workshopja	Lennert József	Rendszerváltás utáni felszínborítás-változás a visegrádi országokban – a budapesti agglomeráció példáján

Közelgő események

augusztus 14–16. Nyári Műhely 2017 MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet, Szervező. Kőrösi Gábor

ÁLLÁSHIRDETÉSEINK

A kutatóközpont az alábbi pozíciókba keres munkatársat: [könyvtáros](#), [tudományos segédmunkatárs](#). A hirdetések a megadott linkeken megtekinthetők. Beadási határidő: 2017. augusztus 7.

KEDVENC OLVASMÁNYAINK

Végre itt a nyár, a hosszú nappalok, a kirándulások, utazások, a pihenés, a feltöltődés időszaka. Ha egy jó könyvre vágyik, de nem igazán tudja, hogy hol keresse, válogasson a KRTK munkatársainak kedvenc könyveiből. Az olvasmánylistánkat a moly.hu oldalon találják.

További kellemes nyarat!

Hírlevél szerkesztő: Balabán Zsuzsa

Olvasószerkesztő: Patkós Anna

Feliratkozás/leiratkozás:

balaban.zsuzsa@krtk.mta.hu

Központi titkárság: 1112 Budapest, Budaörsi u. 45., E-mail: titkarsag@krtk.mta.hu

Közgazdaság-tudományi Intézet, 1112 Budapest Budaörsi út 45., Telefon: (+36-1) 309-2652, Fax: (+36-1) 309-2650, E-mail: kti.titkarsag@krtk.mta.hu

Világgazdasági Intézet, 1112 Budapest, Budaörsi út 45., Telefon: (+36-1-) 309-2643, Fax: (+36-1-) 309-2624, E-mail: vgi.titkarsag@krtk.mta.hu

Regionális Kutatások Intézete, 7621 Pécs, Papnövelde u. 22., Postacím: 7601 Pécs, Pf. 199., Telefon: (+36-72) 523 800, Fax: (+36-72) 523 803, E-mail: rkk@rkk.hu

Alföldi Tudományos Osztály, 6000 Kecskemét, Rákóczi út 3., Postacím: 6001 Kecskemét, Pf. 261., Telefon: (+36-76) 502 840, Fax: (+36-76) 502 849

5600 Békéscsaba, Szabó D. u. 40-42., Telefon: (+36-66) 328 577, Fax: (+36-66) 441 801

6000 Kecskemét, Rákóczi út 3., Postacím: 6001 Kecskemét, Pf. 261., Tel.: (+36-76) 502 840, Fax: (+36-76) 502 849

Dunántúli Tudományos Osztály, 7621 Pécs, Papnövelde u. 22., Postacím: 7601 Pécs, Pf. 199., Telefon: (+36-72) 523 823, Fax: (+36-72) 523 822

Közép- és Észak-magyarországi Tudományos Osztály, 1112 Budapest, Budaörsi út 45. MTA kutatóház III. emelet., Telefon: (+36-1) 309 2684, Fax: (+36-1) 309 2688

Nyugat-magyarországi Tudományos Osztály, 9022 Győr, Liszt Ferenc u. 10., Postacím: 9002 Győr, Pf. 420. Telefon: (+36-96) 516 570, Fax: (+36-96) 516 579

